

Úvodník: Od ‘One World Archaeology’ k jednomu světu a mnoha archeologiím

Nick Shepherd

Vítejte v prvním vydání *Archaeologies*, časopisu Světového Archeologického Kongresu. Existují dva aspekty, kterými časopis *Archaeologies* nově a významně přispívá k rozšíření nabídky současných archeologických periodik. V první řadě časopis plní roli nového fóra pro široké spektrum diskusí a dialogů propojující archeology severu a jihu, východu a západu, archeologii v zemích rozvinutých i rozvojových, archeologii velkých i menších národů, archeologii pro skupiny populace i jednotlivce. Druhým aspektem je explicitní uznání že tato pluralita je strukturována vztahy mezi mocí a privilegiem v přístupnosti zdrojů a různých součástí paměti a historické paměti. Obzvláště druhý aspekt nás posunuje za politiku reprezentace k čemusi novému a potenciálně více motivujícímu. Pro novou éru navrhuje též nový slogan: nikoliv “One World Archaeology“, ale jeden svět mnoha archeologií.

Poznámka spolueditora: Pohled vpřed

K. Anne Pyburn

Spolueditor K. Anne Pyburn gratuluje Nicku Shepardovi k prvnímu vydání nového časopisu a představuje “Výuku archeologie jako revoluční čin” jako téma druhého vydání, které bude editovat.

Obydlí na okrajích, akce v intersekcí? Feministická a domorodá archeologie, 2005

Margaret W. Conkey

Tento příspěvek popisuje možnou intersekcí mezi tím, co by mohlo být považováno za feministickou a domorodou archeologii. Esej se směřuje od historie intersekcí v západních učeních k úvaze o těchto dvou různých archeologiích, o jejich rozdílech a jejich možných zájmech v obecnosti a ptá se “ co můžeme získat z přístupu intersekcí?“ Dva rozměry archeologické interpretace jsou společné pro badatele z okruhu feministické a domorodé archeologie: 1) místo a role “zkušenosti“ a 2) používání ústní tradice a vyprávění příběhů. Závěrem jsou diskutovány dva aspekty archeologie, zda intersekcionalita a spolupráce mohou být obzvláště plodné: v porozumění generových rolí a v prostorové archeologii. Poukázáním na to, že obě archeologie přispívají ke změně archeologických zvyklostí, tento referát usiluje o podporu budoucího rozvoje transformativního společného vědomí.

Archeologická etnografie: Konverzace okolo Krugerova Národního parku

Lynn Meskell

Tento příspěvek načrtl možnosti pro interdisciplinární projekt, který bych nazvala archeologickou etnografií, která propojuje archeologii a socio-kulturní antropologii. Můj terénní výzkum probíhá na hranicích Krugerova Národního parku s jednotlivci z komunity Malatje ve spolupráci se sociálním ekologem, zemědělcí, dozorcí a úředníky památkové péče zaměstnaných v národním parku. Tento výzkum přispívá a kriticky hodnotí centralitu archeologického dědictví v jižní Africe a jeho mnohonásobných rolí ve formulaci nových problémů v kosmopolitním postkoloniálním národu.

“Samý kouř a zrcadla...” Světový archeologický kongres, 1987-2004

Peter Stone

Tento příspěvek nastiňuje vznik a vývoj Světového archeologického kongresu (WAC) od úspěšného kongresu v Southamptonu (WAC-1) v roce 1986 až do 2004. Dotýká se zániku Jihoafrické a Namibijské účasti na WAC-1, který způsobil, že WAC ztratil svou roli jako jedenáctý kongres Union International des Sciences préhistoriques et protohistoriques (UISPP) přidružený k UNESCO. Zdůrazňuje, že existovaly principiální rozdíly v chápání role a odpovědnosti archeologů mezi organizátory WAC-1 a UISPP již před tím než uplatnění bojkotu účasti jihoafrických archeologů vyvolalo konečný rozkol. Článek zdůrazňuje že WAC nebude nikdy schopn dosáhnout svého plného potenciálu pokud nebude nalezen zdroj financování pro chod stálého sekretariátu. Konečně článek diskutuje zda bude i nadále důvod pro existenci WAC v 21. století a končí návrhem tří vzájemně propojených témat, která naznačují, že WAC je i dnes potřebnější než kdykoliv před tím.

Archeologie na obou stárnách Železných mříží

Alejandro F. Haber

Připomenutí výročí Kolumbova přijezdu do Ameriky tak jak bylo zaznamenáno v Argentině nabízí možnost definovat otázky porozumění archeologie jako znalosti. Pro domorodé skupiny jde o výročí posledního dne nezávislosti. Archeologové by se měli ptát jak se oni sami staví k tomuto problému, když studují svět a artefakty domorodců. Interpretace průkopníků argentinské archeologie jsou diskutovány společně s konceptem “metafyzické mezery”, kterým archeologie buduje své přesvědčení, že prostor mezi realitou světa domorodců a archeologů kteří se dosahují poznání pomocí vědeckých metod. V 21. století stále zůstávají otázky o archeologii, která jako dekolonizační obor musí obsahovat proces dekolonizace archeologie jako takové. Právě “One World Archaeology” zprostředkovává kontext pro pokračování tohoto dekolonizačního úsilí.

Jeden svět, jedno místo

Martin Hall

Role apartheidu a lokace Kapského města jsou elementy, které článek využívá pro přehled vývoje WAC a One World Archaeology hnutí od roku 1986. V době akademického bojkotu bylo zabráněno jihoafrickým archeologům účastnit se kongresu v Southamptonu, na kterém byl vznik WAC formalizován. Termín ‘one world, one place’ (jeden svět, jedno místo) charakterizuje návrh k přijetí nového přístupu a příležitost k pozměnění pozice hnutí One World Archaeology. ‘One world, one place’ přístup se zaměřuje na koncept místa, místní lokality aktivit a na spojení mezi věcmi identity kulturní patrimonie, historické interpretace a lidských práv. Širší přístup k novým informačním komunikačním technologiím může zprostředkovat přístup a nabídnout potenciál pro zdůraznění rozdílů v lokaci a umožňující vývoj strategických systémů v “angažované archeologii”.

Světový archeologický kongres: Rozšiřování vize

Claire Smith

Tento příspěvek poskytuje přehled současné historie, úspěchů a budoucích směrů WAC. Po stručném shrnutí organizační struktury WAC s volenými členy ze 14 regionů světa, autorka nastiňuje publikační program WAC a budoucí mezikongresy a zve členy z celého světa k účasti. Autorka připomíná, že WAC převzal významnou měrou vůdčí úlohu v podporování archeologů ve snaze záchrany památek a etické praxe v archeologii. Navíc podporuje růst a udržování archeologických komunit a hodnot v oblastech, kde ekonomické a politické podmínky toto komplikují.

Závazek WAC k pluralitě je zjevný v široké různorodosti lidí, kteří se účastní WAC konferencí –například účast archeologů ze 75 zemí na setkání WAC-5 ve Washingtonu. Toto větvení se neděje jen ve smyslu globální diverzity, ale také ve schopnosti naslouchat a vůli respektovat hlasy disparátních skupin v rámci různých zemí, jako třeba hlasy domorodých populací. Závazek WAC k pluralitě je doložen jeho oddaností sociální spravedlnosti, která je zjevná nejen v politických postojích WAC, ale také ve způsobech v jakých WAC přistupuje k takovým problémům v archeologické teorii, metodě a praxi. Vzájemnou spoluprací dosahují členové WAC bohatší, čistější, vědeckější a spravedlivější archeologii. Ba co víc, WAC slouží jako model pro dekolonizaci dalších vědeckých disciplin.

Současné předsednictvo doufá, že během jeho funkčního období se WAC stane soudržnějším, lépe financovaným a politicky efektivnějším, rovněž jako schopnějším propojovat archeology po celém světě a podporovat je praktickými opatřeními, které mohou být využity pro jejich regionální komunity. Tímto způsobem doufají, že dále rozšíří vizi zakladatelů WAC.

Časopis pro přírodní prostředí a kulturu

Časopis pro přírodní prostředí a kulturu (Journal of Environment and Culture - JEC) je oficiální publikací Oddělení archeologie a antropologie University v Ibadanu (Nigérie). Toto oddělení publikuje úspěšný Časopis pro západoafrickou archeologii (West African Journal of Archaeology), k němuž nyní připojilo také JEC. Hlavním tématem tohoto časopisu je získávání poznatků vztahujících se k přírodnímu prostředí a kultuře kdekoli na světě a jejich publikací ve smyslu jejich formulace a uplatnění jak místně (v Nigérii) tak i globálně.

Zrození tohoto časopisu je podmíněno potřebou odpovědět a uvědomit si nebezpečí, která ohrožují základy humanismu tak jak jsou v současnosti formulovány a které mohou mít vážné dopady na formy vztahů mezi jednotlivci, komunitami a národy v nejbližší budoucnosti. Z toho všeho je patrné, že zvláště Afrika se nachází na ostří tohoto nebezpečí a Nigérie mohla sklouznout do zničujícího soukolí, když občané organizují jeden protest za druhým.

Časopis je svým zaměřením mezinárodní, interdisciplinární a pragmatické orientace. Jeho primární funkcí je otevřít cestu k debatě o interaktivní podstatě kultury a přírodního prostředí a pozici humanity v dynamice intelektuální, ekonomické a politické výměny, ve které je tato interakce ukotvena na lokální i globální úrovni. V souladu s jeho reflexivní, multidisciplinární a srovnávací orientací budou vítány příspěvky z jakékoliv oblasti studia člověka ať již vědecké, religiózní, historické, sociologické nebo filozofické. Příspěvky by měly problematizovat otázky kultury a přírodního prostředí nezávisle nebo kolektivně, kontextuálně nebo chronologicky.

Dotazy ohledně předplatného směrujte k Dr J.O. Aleru na olualeru@yahoo.com, a nabídky příspěvků k hlavnímu redaktorovi na Journal-Environmentculture@yahoo.co.uk

Arqueología Suramericana Arqueologia Sul-Americana

Jižní Amerika je aktivním regionem v produkci archeologických poznatků a formulaci alternativních přístupů k minulosti jak z disciplinárního tak i kontextuálního pohledu. Avšak dosud chybělo psané médium rozšiřující kulturní produkci na tomto subkontinentu, vztahující se k diskursu o minulosti na základě artefaktů. To je důvod, který stojí za kolektivní snahou jihoamerických archeologů vytvořit nový časopis Arqueología Suramericana/Arqueologia Sul-Americana vydávaný Oddělením antropologie University del Cauca (Columbie) s podporou WAC. V souladu s cíli WAC se časopis snaží uvést a šířit archeologickou produkci rovněž jako výsledky jiných příbuzných disciplin v Jižní Americe a zdůraznit kritický pohled, který umožňuje dialog s výklady minulosti, které byly v akademických kruzích tradičně marginalizovány. Časopis se snaží vytvořit mosty v chápání, komunikaci a diskusi mezi dvěma velkými jihoamerickými světy, Brazílií a španělsky mluvícími zeměmi, které se po dlouhou dobu vzájemně ignorovaly. Je smutné, že bariéra těchto dvou podobných jazyků rozdělila subkontinent v takové míře, zvláště proto že jihoamerické země sdílejí podobné problémy a možnosti, které mohou být uchopeny společnými projekty jako je tento.

Dotazy směrujte k Cristóbel Gnecco, cgnecco@ucauca.edu.co, nebo k Alejandro Haber, afhaber@arnet.com.ar.

Translated by Magdalena Krutova & Jan Turek